

NÉHÁNY MAI EGYHÁZI KÉRDÉS A BOKORRAL KAPCSOLATBAN*

Összegyházi szempontból az 1997-es év ősze döntő fordulatot jelent a Bokor életében: a Hittani Kongregáció lezárta a mozgalom alapítóját érintő eljárását, és ezzel új kezdet lehetősége nyílt.

Alapítójától, Jézus Krisztustól az egyetemes egyház olyan adottságokat kapott, amelyeket hálás készséggel fogad, és igyekszik a történelemben kibontakoztatni, tudván, hogy ezen adottságok szuverén kezdeményezője és ura maga Jézus Krisztus.

Most, hogy a Bokorral kapcsolatban néhány egyházi kérdést fogalmazunk meg, ezeknek a krisztusi adományoknak a háttéréből kiindulva szeretnénk tenni.

Kérdéseket lehet megfogalmazni meglehetősen rosszul vagy kevésbé rosszul, sőt meglehetősen jól is. Csak a lényegükben jó kérdésekkel érdemes foglalkozni, azokkal viszont kell.

A Bokor bázisközösségek (szoros, hierarchikus jellegű szervezetség nélküli) hálózata. A Bokor közösségei az evangéliumokban rejlő elméleti és gyakorlati elveket kutatják, sajátítják el, vallják, élik, és azok szellemében fejtik ki társadalmi tevékenységüket a katolikus egyházban. – Csupán néhány kulcskifejezést fűztem egybe; utaljon ez a pár szó egy teljesebb és pontosabb leírásra vagy meghatározásra.

– Ádámosi Margit megjegyzi: „A Bokor a katolikus egyházon belül élő közösség, bár mindmáig nem kapott hivatalos egyházi elismerést.” Elégge egységes-e a Bokor ahhoz, hogy az egyház (vagyis a hierarchia) a maga egészében hivatalosan elismerje? Vagy pedig (és ez látszik a tényleges helyzetnek) nem is óhajt ilyen értelemben és mértékben egységes lenni? Ha a Bokor minden közössége saját maga viseli a teljes felelősséget önmagáért, a felmerülő kérdések várhatólag közösségről közösségre más és más választ kapnak, és ezekre a „katolikus” egyház nyilván más és más árnyalással reagál. Ilyenformán az egyes közösségek hivatalos elismerésének minden bizonnyal az lenne az egyik kezdeti feltétele, hogy a kérdéses közösség a saját írásba foglalt statútumát (alapszabályát) bemutassa a helyileg illetékes püspöknek.

– A Bokor egyik központi témája az erőszakmentesség: vagyis hogy az emberi együttélésben a keresztény ember semmiféle erőszak-alkalmazás tevékeny résztvevője nem lehet, legfeljebb áldozata. Ezen a ponton mindkét részről (a Bokor-teológia meg a „nagy egyház” teológiája részéről) komoly kérdések merülnek fel, és ezeket be kell venni az óhajtott és tervezett dialógusba. Mihelyt ez utóbbi megindul, és eredményesen folytatódik, majd pontosan megfogalmazódnak a nézetek és azok szembesítése.

– Ami a magyar egyházon belüli őszinte és komoly párbeszéd lehetőségét illeti: Nem vagyunk-e most gyökeresen más helyzetben, mint a nyolcvanas vagy akár a kezdődő kilencvenes években voltunk? Ez a helyzet nem azt kívánja-e tőlünk mindnyájunktól, hogy megtérjünk a párbeszéd őszinteségére és komolyságára? Ma már nem a szamizdat vagy a kötelező titkolózás világában élünk; ne akarjuk azt folytatni vagy újjáteremteni. Ha 10–15 évvel ezelőtt a Bokor (és az egész magyar egyház) életérzését és taktikáját döntően meghatározta a „puha” (és nem is mindig olyan puha) bolsevista rendszerrel való szembenállás, ma olyan időket élünk, amikor egy bázisközösségnek őszintén, nyíltan, világosan meg kell határoznia magát, a saját keresztény katolikus jellegét (vagy attól való elhatárolódását).

– Ami a sajtótermékek terjesztését illeti: katolikus könyvkereskedések és templomi árusok arra hivatottak (ha sokszor nem is egészen jól sikerül nekik), hogy áttetsző és tiszta munkát végezzenek, katolikus (vagy legalábbis katolikus szempontból nem megtevesztő) sajtóapostolkodást gyakoroljanak. A Bokor kiadványai megfelelnek-e ennek az alapvető kívánalomnak? Ha e kiadványokban a szerkesztőség, esetleg bevallottan, nem is óhajtja azonosítani magát az egyes cikkekben kifejezett (talán ateista vagy a kereszténység kérdéseiben „szabad gondolkodású”) véleményekkel, és így nem vállal értük semmi kezességet, még kevésbé garantálja legalább minimális keresztény katolikus jellegüket, jogos-e elvárni a katolikus kereskedőktől és templomi árusoktól, hogy terjesztőik legyenek?

– Azok, akik a Bokor egy-egy közösségét alkotják, milyen világnézetű és hitű emberek? Vannak-e köztük talán kereszténynek nem mondható istenhívők? Ha a Bokor közösségei sokféle meggyőződésű emberekből tevődnek össze, és emellett katolikusnak tekintik magukat, nem kellene-e önmagukat előevangelizáló közösségekként meghatározniuk? Ténylegesen a tudatos és módszeres

előevangelizálást feladatuknak tartják-e? Igényük és törekvésük-e az ilyen jellegű és eltökéltségű önmeghatározás? Hitük középpontjában áll-e, hogy Jézus Krisztus valóságos Isten és valóságos ember? Vallják-e, hogy a keresztre feszített Jézus Krisztus valóságosan feltámadt, embersége szerint is felemeltetett az örök életbe, és így ő „a teremtés Elsőszülöttje”, „minden benne áll fenn”? A Bokor valamennyi tagja és közössége vallja-e, hogy számára és az egész emberiség, az egész történelem számára Jézus Krisztus (és senki más) a végső mérték és az egyetlen üdvözítő? – Ne feledjük: ez a két pont, a Szentháromság meg Jézus Krisztus istenembersége, alapvető feltétele annak, hogy az Egyházak Ökumenikus Tanácsának normája szerint egy közösség a Tanács tagegyháza lehessen. – Természetesen ateista vagy nem keresztény vallású ember lehet bensőséges jó barátom; de lehet-e (nem katekumennek tekintett) tagja olyan egyházi bázisközösségnek, amely kereszténynek óhajtja tartani magát?

– Hogy áll a Bokor egy-egy közössége a katolikus hit teljességével? Vallják-e, hogy kétezer év alatt a jézusi üzenetből a keresztények már sokat megértettek, és (többé-kevésbé gyarlóan, de valóságosan) életre váltottak? Tudatában vannak-e annak, hogy a második évezredvég keresztényei egy élő hagyomány örökösei, annak áramába tartoznak, abban élnek, gondolkodnak, alkotnak? (hogy tehát nem egészen előlről kell kezdenünk a „spanyolviasz” szabadalmaztatását?) – Konkrétabb kérdéseket pl. így vagy hasonlóan lehetne megfogalmazni: A Bokor tagjai és közösségei szívesen forgatnak-e olyan művet, mint a Biblikus Teológiai Szótár (amely a jézusi, evangéliumi örökség gazdagságáról és teljességéről a lényegét hűen tükröző képet nyújt)? Tanulmányozzák-e és magukénak vallják-e VI. Pál pápa 1968-as hitvallását? Olvassák-e a Katolikus Egyház Katekizmusát?

– Mi lesz a Bokor sorsának további alakulása és végkifejlete? Az lesz, hogy megvalósul kellő eszmei tisztulása és egységesülése? Éspedig ez az egységesülés markánsan keresztény és katolikus jelleget ölt? És az egyes közösségek (vagy szellemi családok a hálózaton belül) megtalálják az utat a „hivatalos egyházi elismeréshez”? Vagy pedig az lesz a végkifejlet, hogy a Bokor szétilálik, avagy odajut, hogy nem is igényli, hogy katolikusnak tekintsék?

Ez utóbbi nem lenne a kívánható legjobb megoldás. A magyar katolikusok minden bizonnyal valamennyien mást szeretnének.

**forrás: Távlatok 1998/3 - 41*

Kedves Nagy Ferenc!

Reflektálok a Távlatok 1998/3 - 41. számában megjelent "Néhány mai egyházi kérdés a Bokorral kapcsolatban" c. írására.

Ami az "új kezdet lehetőségét" illeti, átnyújtom közlésre az alábbi Feljegyzést, amely tájékoztathatja olvasóközönségüket e lehetőség valódi tartalmáról Bulányi Györgyöt illetően.

A Bokrot illető tájékoztatás érdekében átnyújtom közlésre Bulányi György és a vatikáni Laikusok Tanácsa közt létrejött levélváltást, amire Ratzinger bíboros kérésére került sor, mielőtt közölte a MKPK-val Bulányi Györgyre vonatkozó döntését.

A levélváltást tudomásul véve megállapíthatja, hogy még mindig szükségesnek ítéli-e az a Távlatok fóruma előtt lejátszandó boszorkánypört, melynek menetét idézett cikkében felvázolta. Magam egészen mást gondolok szükségesnek.

Mégpedig azt, hogy tudomására hozza: a Bokor számára embertársaink meg nem gyilkolása jóval több, mint "téma"; mert az istenektetszés és a Jézushoz tartozás feltétlen és alapvető követelménye. S mivel a konstantini fordulat óta meg sem gyónandónak, sőt olykor kifejezett erénynek minősült egyházunkban embertársaink meggyilkolása, s e helyzetben a II. Vatikáni Zsinat sem változtatott. Ezért intelmével ellentétben ("nem egészen előlről kell kezdenünk a `spanyolviaszk` szabadalmaztatását") készségesen bemutatjuk a kérdéshez illő méretű tanulmányban az egyház évezredes Jézust megtagadásának ezt a nagyon is fájó s az emberiség megmaradása és üdvtörténete

szempontjából egyaránt jelentős ügyét. Ennek érdekében csak annyi a teendő, hogy a TÁVLATOK közli: hány oldalt biztosít folyóiratukban arra, hogy a "téma" kifejtését megindítsuk.

E tárgyú tanulmányunk megjelenése után eldöntheti, hogy szükségesnek tartja-e gyilkosságaink "témájában" kérdés-lajstrom összeállítását egyházunk ama tagjai számára, akiket feddhetetlennek gondol annak megvallásában, hogy "minden benne áll fenn", meg a többiben, amit összeállított a Bokor tagjai számára.

Szeretettel köszönti: Bulányi György...